

Udvalgsformand Tom Behnke
Indfødsretsudvalget
Folketinget
Christiansborg
København K

STRANDGADE 56
DK-1401 KØBENHAVN K
TEL. +45 32 69 88 88
FAX +45 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 09.03.2011
J.NR. 540.14/2499

Kære Tom Behnke,

Det fremgår af daværende integrationsminister Birthe Rønn Hornbechs redegørelse af g.d. til statsministeren, at ministeriet vil iværksætte et intensiveret samarbejde med Institut for Menneskerettigheder. Det anføres i den forbindelse, at der vil blive udarbejdet en årlig statsborgerskabsredegørelse til Folketingets Indfødsretsudvalg om de internationale forpligtelser på området og den administrative praksis.

Det er i sagens natur udvalgets opgave at drage omsorg for selvstændigt at behandle redegørelsen, således at den retlige regulering – uanset hvilken form den måtte antage – løbende justeres. Det er næppe heller nogen hemmelighed, at det gældende naturalisationscirkulære trænger til en grundig gennemskrivning, ligesom reguleringsform i det hele bør alvorligt overvejes.

Det er Institut for Menneskerettigheders opfattelse, at sagens om de statsløse børn og unge tydeliggør nogle indbyggede svagheder i den nuværende ordning for meddelelse af indfødsret. Svaghederne gælder generelt og har den særlige konsekvens, at gennemførelsen af Danmarks internationale forpligtelser svingtes.

Det er instituttets opfattelse, at den danske naturalisationsordning, som den virker i dag, kompliceres af :

En uklar ansvarsfordeling mellem en række myndigheder - Integrationsministeriet, Folketinget, Folketingets Indfødsretsudvalg, politiet og statsforvaltningerne – hvorfor ansvaret let kan forsvinde mellem flere stole.

En i nogen grad uklar regulering, bl.a. fordi indfødsretsreglerne er opsplittet på indfødsretsloven, naturalisationscirkulæret og internationale konventioner, hvilket indebærer en manglende gennemskuelighed og dermed tilknyttet risiko for fejl, der ikke let kan placeres et ansvar for.

Der er efter Instituttet opfattelse ingen vej uden om en grundig drøftelse af, den måde området i dag reguleres og administreres på. På grund af områdets kompleksitet vil instituttet anbefale, at der – med inddragelse af repræsentanter fra ministeriet, Indfødsretsudvalget samt andre involverede aktører – tages skridt til drøftelse af navnlig følgende centrale forhold:

Hvordan kan der ændres på de organisatoriske forhold, således at regler og ansvar tydeliggøres?

Hvordan kan der ændres på de indholdsmæssige forhold, således at internationale forpligtelser fuldt ud respekteres?

Det er særligt påtrængende at drage omsorg for respekten for statsløses rettigheder og heropvoksede unges ret til lempelser af naturalisationskravene, hvilket integrationsministeriets redegørelse til fulde er udtryk for.

Instituttet finder – uanset det forestående arbejde i integrationsministeriet – særlig anledning til at fremhæve følgende persongrupper:

Personer med dokumenteret og langvarig PTSD bør på lige fod med andre ansøgere med langvarig funktionsnedsættelse kunne få dispensation fra sprogkravet mv., jf. FN's Handicapkonvention og FNs konvention om borgerlige og politiske rettigheder. Unge, som enten er født her i landet eller er kommet hertil som børn uden eller med et andet statsborgerskab end dansk, bør kunne erhverve indfødsret på lempede betingelser, jf. Den Europæiske Konvention om Statsborgerret, artikel 6, stk. 4, e. og f.

Hvad angår Handicapkonventionen skal jeg henlede opmærksomheden på min e-mail af 23. juni 2010, hvori jeg nærmere forklarede, at naturalisationscirkulæret er i direkte strid med Handicapkonventionen. Som svar på udvalgets spørgsmål svarede ministeren i korte træk, at alle kunne søge, men dette hjælper næppe, eftersom ministeriet efter aftalen/cirkulæret skal afslå sådanne ansøgninger, ligesom ministeriet og andre instanser næppe vejleder potentielle ansøgere i strid med cirkulæret. Der er mig bekendt ikke taget initiativ til at rette op på forholdet.

Efter instituttets opfattelse bør den kommende tids drøftelser ud over de organisatoriske og indholdsmæssige forhold omfatte grundige overvejelser om reguleringsformen. En fremtidig regulering kan i princippet finde sted på (mindst) tre måder:

Lovgivning: Instituttet har tidligere foreslået, at naturalisationsreglerne kunne indgå i et lovforberedende udvalgsarbejde, således at området i videre omfang blev reguleret ved lov med dertil hørende bemærkninger, grundighed og gennemsigtighed i beslutningsprocessen.

Folketingsbeslutning: En ny regulering kunne vedtages ved Folketingsbeslutning, således at ejerskabet til reguleringen forankres i hele Folketinget. Ændringer af reglerne skal følge denne beslutningsproces med dertilhørende transparens og mulighed for demokratisk deltagelse.

Cirkulære: En ny regulering kunne gennemføres ved cirkulære, der gennemskriver og tydeliggør reglerne og vedtages af (et flertal af) Indfødsretsudvalget. Denne procedure ville i det mindste sikre, at alle medlemmer af udvalget deltager i fastsættelse af de konkrete regler.

Uanset reguleringsformen bør der tages skridt til en meget mere præcis og grundig regulering, som vil give også Indfødsretsudvalget bedre muligheder for at gennemskue det komplekse område.

Det er kort sagt Institut for Menneskerettigheders opfattelse, at der er et særdeles påtrængende behov for – med deltagelse af politikere, embedsmænd og eksperter – grundigt at overveje, hvordan indfødsretsreguleringen m.v. kan forbedres, bl.a. således at menneskerettighedskonventionerne respekteres og almindelige retssikkerhedsgarantier indføres inden for grundlovens rammer.

Institut for Menneskerettigheder har til opgave at rådgive Folketinget og regeringen om Danmarks internationale forpligtelser og står til rådighed for de drøftelser, som vi antager, Indfødsretsudvalget vil iværksætte.

Med venlig hilsen

Johas Christoffersen
Direktør, dr. jur.